

**DOCENT DR HAB. ANNA STACHURSKA
(1902—1984)**

W dniu 7 marca 1984 roku zmarła w Kościelisku dr hab. Anna Stachurska, merytowana docent, wieloletni kierownik Katedry, a następnie Zakładu Paleobotaniki Uniwersytetu Wrocławskiego.

Anna Stachurska z Wrzosek urodziła się 22 lutego 1902 roku w Kęślinach w województwie łódzkim. Szkołę średnią ukończyła w roku 1920 w Częstochowie tegoż roku rozpoczęła naukę w Studium Ogrodniczym przy Uniwersytecie Jagiellońskim. Po jego ukończeniu w 1921 roku została nauczycielką biologii w Państwowym Gimnazjum w Dąbrowie Górniczej. W następnym roku rozpoczęła studia na wydziale Filozoficznym Uniwersytetu Jagiellońskiego, które ukończyła w 1928 roku ze stopniem magistra botaniki. W 1929 roku, po zdaniu w Warszawie państwowego egzaminu nauczycielskiego, uzyskała dyplom nauczyciela szkół średnich. W 1930 ro-

ku przerywa pracę nauczycielską i wyjeżdża z mężem do Szwajcarii. Przez 4 lata mieszka w Genewie, prowadząc pracę oświatową w kolonii polskiej robotnic rolnych. Po powrocie do kraju zamieszkała w Krakowie, kontynuując pracę nauczycielską aż do chwili zamknięcia szkół w czasie wojny. Wówczas nauczała na tajnych kompletach, a po wyzwoleniu nadal pracowała w szkolnictwie średnim.

W 1947 roku została powołana na stanowisko starszego asystenta w Uniwersytecie Wrocławskim, początkowo w Zakładzie Doświadczalnym Wydziału Rolniczego, a od 1948 roku w Katedrze Ekologii i Geografii Roślin, gdzie w 1951 roku uzyskała stanowisko adiunkta. Zainteresowała się wówczas historyczną geografią roślin, co spowodowało, że po powołaniu prof. Mikołaja Kostyniuka do Warszawy w 1955 roku, przeszła na etat adiunkta do Katedry Paleobotaniki. Od tego momentu pełniła faktycznie funkcję kierownika tejże Katedry. W 1957 roku za pracę pt. „Roślinność interglacjałna z Włodawy nad Bugiem” (Biul. Inst. Geol. 118, 1957) uzyskała stopień kandydata nauk, a w 1962 roku za rozprawę pt. „Schyłek interglacjału mazowieckiego w Susznie koło Włodawy nad Bugiem w świetle analizy botanicznej” (Biul. Inst. Geol., 169, 1961) — stopień doktora habilitowanego nauk przyrodniczych. W tym samym roku została powołana na etat docenta, obejmując równocześnie formalnie funkcję kierownika Katedry, a następnie Zakładu Paleobotaniki Uniwersytetu Wrocławskiego.

W swojej pracy badawczej Docent Anna Stachurska poświęciła się nowej w tym czasie dziedzinie paleobotaniki — palinologii. Zainteresowania Jej skupiały się głównie na zastosowaniu badań palinologicznych do określania wieku osadów czwartorzędowych i trzeciorzędowych. Równocześnie zajmowała się morfologią sporomorf, zarówno współczesnych, jak i kopalnych. Z tej pierwszej dziedziny do największych osiągnięć należą prace doktorska i habilitacyjna oraz współautorstwo w pracach: „Pliocenijski profil z Ruszowa w świetle analizy botanicznej” (Kwart. geol., nr 2, 1967), „Charakterystyka paleobotaniczna młodotrzeciorzędowych osadów w Gozdnicy na Dolnym Śląsku” (Rocz. Pol. Tow. Geol., t. 41, z. 2, 1971) i „The Neogene flora at Sośnica near Wrocław in the light of geological, and palynological investigations” (Acta Palaeob., t. 14, nr 1, 1973). Wyniki badań palinologicznych utworów trzeciorzędowych zasługują na specjalną uwagę. Pozwoliły one na określenie wieku serji geologicznych, wydzielonych w neogenie na obszarze zachodniej Polski oraz na odtworzenie obrazu zbiorowisk roślinnych jakie panowały w tym okresie na Dolnym Śląsku.

W zakresie morfologii pyłku interesujące są zwłaszcza prace dotyczące rodziny *Juglandaceae*: „Morfologia pyłku *Pterocarya hupehensis* Skan (Acta Soc. Bot. Pol., t. 23, nr 2, 1959), „Morphology of pollen grains of the *Juglandaceae*” (Monogr. Bot., t. 12, 1961), „*Juglandaceae* w profilu z Ochoty, Warszawa (Acta geol. Pol., t. 17, nr 3, 1967), a także praca wspólna z K. Rostańskim: „Próby wyróżniania niektórych gatunków rodzaju *Oenothera* L. na podstawie morfologicznych cech pyłku” (Zeszyty Przyrodnicze Opolskiego Tow. Prz. Nauk nr 4, 1964).

W 1962 roku z inicjatywy Docent Anny Stachurskiej i pod Jej kierunkiem w Zakładzie Paleobotaniki Uniwersytetu Wrocławskiego rozpoczęto opracowywać Kartotekę Palinologiczną Roślin Polskich, która szybko zdobyła sobie uznanie, stając

się ważną i potrzebną pozycją w światowej literaturze palinologicznej. Zainicjowana przez Docent Stachurską Kartoteka jest nadal kontynuowana, dotychczas ukazały się drukiem 22 zeszyty, obejmujące opisy i tablice fotograficzne 276 gatunków roślin. Stałymi odbiorcami tego wydawnictwa jest blisko 100 palinologów i ośrodków palinologicznych na całym świecie. Po przejściu na emeryturę w roku 1971, Docent Stachurska nadal kierowała pracami nad Kartoteką, zbierała i oznaczała rośliny w Tatrach, dzięki czemu wiele interesujących gatunków tatrzańskich uzyskało opracowanie pyłkowe.

Docent Anna Stachurska była znana jako doskonały pedagog — dydaktyk i wychowawca. Prowadziła wykłady z paleobotaniki dla wielu pokoleń studiujących we Wrocławiu botaników i geologów, była opiekunem licznych prac magisterskich i promotorem jednej pracy doktorskiej. Pod jej kierunkiem stawało pierwsze kroki w palinologii wielu znanych dziś pracowników naukowych z różnych ośrodków w kraju, a palinolodzy z zagranicy niejednokrotnie konsultowali z Nią wyniki swoich prac.

Jej życzliwy, serdeczny, często wręcz macierzyński stosunek do studentów i młodych pracowników nauki zyskiwał powszechne uznanie i sympatię. Wiele osób zwracało się do Niej o pomoc i radę w różnych, często bardzo osobistych sprawach, dla wszystkich miała czas, pomocną dłoń i szeroko otwarte serce.

Docent dr hab. Anna Stachurska była aktywnym członkiem Polskiego Towarzystwa Botanicznego, Polskiego Towarzystwa Geologicznego i Opolskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk, w których chętnie referowała na posiedzeniach wyniki swoich badań.

Za długoletnią pracę naukową, dydaktyczną i wychowawczą przyznano Jej wiele nagród i odznaczeń, m. in. Medal Dziesięciolecia, Złoty Krzyż Zasługi, Odznakę Budowniczego Wrocławia i Medal Komisji Edukacji Narodowej.

Odejście Docent Anny Stachurskiej odczuli boleśnie wszyscy, którzy znali Ją jako Botanika i jako Człowieka. Została pochowana na cmentarzu w Kościelisku, u progu ukochanych przez siebie Tatr. W pamięci tych, którzy Ją znali pozostanie na zawsze pełen życzliwości uśmiech i wielkie umiłowanie palinologii, którymi obdarowywała przyjaciół, uczniów i otaczającą Ją młodzież.

Anna Sadowska